

Naslov:

Općina Severin (1812-1813)

Vrsta osobe:

Pravna osoba/Tijelo

Povijest:

Godine 1810. započele su pripreme za uvođenje francuskoga upravnog sustava, koji je konačno utvrđen dekretom od 15.IV.1811. U članku 249. toga carskog dekreta o organizaciji Ilirskih pokrajina određuje se da će zakoni koji su na snazi u Francuskom Carstvu biti dostavljeni u Ilirske pokrajine i prevedeni na razne jezike koji su ondje u uporabi. U sljedećem članku 250. određuje se da ti zakoni u Ilirskim pokrajinama stupaju na snagu 1. siječnja 1812. Ipak, generalni guverner i prije toga vremena može narediti primjenu tih zakona. Stoga je odredbom ilirskoga guvernera od 13.VIII.1811. potvrđena općinska uprava (administration municipale) u Građanskoj Hrvatskoj, a uvedena je u veljači 1812. Tada je izvršena podjela na pokrajine (provinces), okružja (districts), kantone (cantons) i općine (mairies ili maireatus).

Mjesto (grad/općina):

Severin na Kupi

Pravni status osobe:

lokalna i područna uprava

Jezik:

Hrvatski

Pismo:

Latinica

Vrijeme djelovanja:

1812-1813 g.

Ustroj osobe:

U sastavu općina (mairies) bile su seoske zajednice ili naprosto sela, u izvorima poznata kao commune ili commune rurale ili naprosto kao pagi (sela), koja su imala ispod 2400 stanovnika. U latinskim izvorima nazivaju se i judicatus (sučija). Prema dekretu od 15. travnja 1811. u svakom glavnom mjestu pokrajine, okružja ili u mjestu koje je bilo sjedište biskupa ili je imalo više od 5000 žitelja na čelu općine nalazio se načelnik (maire) i četiri pristava, a u općinama s 2400 do 5000 žitelja dva pristava; u općinama ispod 2400 stanovnika na čelu općinske uprave bio je sindik i njegov zamjenik. Uvedeno je i općinsko vijeće. Broj općinskih vijećnika određivao se prema broju pristava. Tako su općine s četiri pristava imale dvadeset vijećnika, s dva pristava šesnaest vijećnika, a ostale po dvanaest. Načelnike općine imenovao je vladar. Općina Severin na Kupi pripadala je Građanskoj Hrvatskoj te je spadala u kotar (canton) Vrbovsko i okružje (district) Karlovac. Godine 1811. brojila je 3629 stanovnika.

Funkcije:

Načelnici i pristavi ili sindici i njihovi zamjenici sastavljali su proračun općine. Konačnu odluku o proračunima koji su iznosili do 10000 frana-ka donosio je generalni intendant na prijedlog nadstojnika (intendanta) pokrajine, a veći od 10000 franaka slali su se u Pariz, gdje ih je razmatralo Državno vijeće i potvrđivao car. Redovni prihodi općine sastojali su se od obrtničkih poreza, policijskih globa, pristojbi za vaganje i baždarenje, trošarina, vojničkih taksi za stanovnike oslobođene služenja u narodnoj straži i sl. U izdatke su ulazili troškovi uprave, plaće poljskih čuvara, zemljišni porezi na općinske posjede, plaće mjesnih poreznika i liječnika, održavanje pomirbenih sudova te plaće i odjeća narodne garde. Narodne škole i kolegiji također su se financirali iz općinskih sredstava, a kod održavanja liceja općine su snosile dio troškova. Općine su vodile i matične

knjige (Régistres des actes de l'état civil).

Naslov:

Vranyczany-Dobrinović, obitelj

Vrsta osobe:

Obitelj

Povijest:

Dobrinovići se spominju početkom 13. stoljeća u Bosni, gdje su 1391. godine dobili plemstvo. U 15. st. prebjegli su pred Turcima u Dalmaciju i naselili se u Vranjicu pokraj Splita. Po tom je mjestu Manojlo Dobrinović od splitskoga gradskog vijeća 1454. godine dobio naslov patricija pod imenom Vranjican. Patricijat je potvrdio i mletački dužd. U 16. stoljeću, nakon pada Klisa, Vranjicani odlaze na otoke Hvar i Brač. Na Hvaru se nastanjuju u Starom Gradu te počinju nositi pridjevak Vragnizan.

Kada je nakon Požunskog mira 1805. godine, Hvar s ostalom Dalmacijom pripao Francuskoj, obitelj Vranjican je skupila oko dvije tisuće otočana i potjerala Francuze. No, Bečkim mirom 1809. godine Francuzi su se vratili, a braća Ambroz stariji i Ivan te njihov bratić Šime Vranjican i brojna rodbina, odlučili su se na odlazak. Bojali su se osvete Francuza, koji su im konfiscirali imovinu i osudili Šimina sina Juru na smrt. Ambroz stariji naselio se u Severinu na Kupi, Ivan stariji u Senju, Šime u Zagrebu, a nakon odlaska Francuza 1815. godine u Rijeci. Šimini sinovi Nikola i Ambroz mlađi otišli su u Karlovac, Matija i Ivan mlađi u Senj, a Jure u Rijeku. Za zasluge učinjene na Hvaru, kralj Franjo II. dodijelio im je godišnju rentu od 1000 zlatnih kruna. Pod geslom Fratrum concordia, obogativši se trgovinom, Šimini sinovi osnovali su obiteljsku trgovačku zajednicu sa sjedištem u Karlovcu te podružnicama u Rijeci i Senju, a koja se bavila izvozom žita, drvne građe i bačvarskih dužica širom Sredozemnog i Crnog mora, atlantskih luka, Engleske i drugih zemalja.

Nakon ekonomskog jačanja obitelji uslijedilo je društveno i staleško napredovanje. Ambrozu st. i Ivanu st. potvrđeno je 1822. godine staro plemstvo, a njihovi potomci su 1827. godine dobili ugarsko-hrvatsko plemstvo. Šime i njegov sin Jure postali su riječki patriciji 1833. godine, a godine 1837. Šimi i petorici njegovih sinova podijeljeno je staro ugarsko-hrvatsko plemstvo, zapravo indigenat, dok se prezime Vranjican mađariziralo u Vranyczany. Ambroz ml. je 1846. godine u Beču zajedno sa svojom braćom dobio viteški stalež s prezimenom Dobrinović, čime je vraćeno staro obiteljsko ime. Godine 1862. petoro je braće Vranyczany-Dobrinović dobilo barunat. Ambroz mlađi (1801. - 1870.) istaknuo se kao vješt trgovac (1833. godine u Karlovcu je otvorio veletrgovinu žitom i drvima), a uživao je i veliki ugled među ilircima. Uz Ljudevita Gaja i Ivana Kukuljevića bio je član odbora koji je 1848. predložio Josipa Jelačića za bana. Njegov ugled i utjecaj u Beču imao je veliku važnost u kriznom razdoblju od 1843. do 1845. godine, kao i u razdoblju revolucije 1848. - 1849. Obnašao je i dužnost načelnika financijskog odjela Banske vlade (1848. - 1850.), te predsjednika Matice ilirske (1851. - 1858.). S biskupom Strossmayerom 1860. godine se u Državnom vijeću u Beču zauzimao za autonomiju Hrvatske i njezino ujedinjenje s Dalmacijom. Financijski je pomogao osnivanje Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti (danas Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti) i kazališta te drugih kulturnih i nacionalnih institucija.

Godine 1862. njemu i četvorici njegove braće podijeljen je nasljedni barunat s geslom Fratrum concordia. Obitelj Vranyczany-Dobrinović posjedovala je početkom 19. stoljeća imanja oko Karlovca i Severina na Kupi, a 1840. kupila je i posjed Rakitje u blizini Zagreba te osam godina kasnije i Kastav. U Zagrebu su članovi obitelji Vranyczany-Dobrinović izgradili nekoliko palača (danas zgradu Moderne galerije na Zrinjevcu izgradio je Ljudevit (Luj) Vranyczany-Dobrinović). Ambroz ml. i njegova kći Klotilda, udana grofica Buratti, bili su vlasnici palače Dverce na Gornjem Gradu. Potkraj 19. stoljeća kupili su i najljepše zagorske dvorce. Janko je kupio Začretje (1887.), vlastelinstvo Sv. Križ, te kurije Šenjugovo i Puhakovec, njegov brat Ernest 1882. godine Mirkovec, a brat Viktor dvorac u Gornjoj Bedekovčini. Jankov i Ernestov bratić Luj (graditelj palače na Zrinjevcu) kupio je dvorac Oroslovje gornje, a njegov brat Vladimir dvorac Laduč. Braća Ambroza ml. začetnici su obiteljskih grana: Nikola (1804. - 1876.), Matija (1800. - 1870.) i Ivan (1806. - 1865.). Nikolini su potomci živjeli

u Zagrebu te su do Drugog svjetskog rata posjedovali dobra Oroslavje (od 1885.) i Laduč (od 1882.). Severinska je grana u muškoj lozi izumrla s Manojlom 1891. godine. Viktorov unuk Janko Vranyczany-Dobrinović (rođen 1920.) bio je od 1990. godine ministar za turizam u Vladi Republike Hrvatske, a od 1992. godine veleposlanik u Bruxellesu.

Mjesto (grad/općina):

Starigrad (o. Hvar)

Vranjic (Split)

Severin na Kupi

Senj

Rijeka (RIJEKA)

Karlovac (KARLOVAC)

Kastav (KASTAV)

Začretje

Sveti Križ Začretje

Puhakovec

Oroslavje (OROSLAVJE)

Laduč

Zagreb (ZAGREB)

Jezik:

Hrvatski

Pismo:

Latinica

Vrijeme djelovanja:

1201 g.